

Jan Drda

český prozaik a dramatik

* 4. 4. 1915 Příbram, + 28. 11. 1970 Dobříš

Rozporná osobnost J. Drdy v sobě spojovala jednak výrazného autora, vybaveného lidově přístupným jazykem a schopností spontánního vypravěčství, a jednak eticky slabého člověka, ochotného po únoru 1948 - za vidinu oficiální přízně a poct - převzít roli jakéhosi vrchního "organizátora" literárního života.

Drda po studiích v Praze na filosofické fakultě byl v letech 1937-42 kulturním redaktorem v Lidových novinách. Úspěšný byl hned jeho první román - Městečko na dlani (1940), připomínající českou variantu Chevallierových Zvonokos. S jadrným humorem a s populisticky smířlivým pohledem tu vypráví o osudech městečka Rukapáně (Dobříš), naplněného rázovitými postavami. Podobně jako v několika následujících prózách a dramatech mísí pohádkové motivy s reálnými. Tak v donkichotovském románu Putování Petra Sedmilháře (1943) si jeho hrdina, chlapec trýzněný svými vychovateli, vysnívá fantastické rytířské příběhy o sobě a o svém nepoznaném otci. Pokusem o stylově sevřený psychologický román byla studie dětství a dospívání Živá voda (1941).

Po válce, kdy nastoupil do deníku Práce, Drda vydal soubor jedenácti povídek Němá barikáda (1946), neobyčejně populární - ovšem i za přispění oficiálních tlaků - knihu, zachycující nepatetickým způsobem okupační perzekuci i odpor proti ní. Spolu s Fučíkovou Reportáží psanou na oprátce se Drdova Němá barikáda stala vzorovým dílem tzv. socialisticky angažované literatury. Ozvaly se však i kritické hlasy (v Kritickém měsíčníku V. Černého), poukazující na schematismus a klišé. Ostatně tyto výhrady se plně potvrdily v pokusu o zopakování úspěchu Němé barikády - v knize Krásná Tortiza (1952). Po osvobození měla rovněž premiéru Drdova populární jintajná báchorka Hrátky s čertem (1946).

V roce 1948 byl Drda dosazen jako šéfredaktor Lidových novin a pod jeho vedením, když odstranil přední nekonformní redaktory, dospěl tento nejprestižnější list předválečné republiky roku 1952 ke krachu. Poté, co se stal roku 1949 předsedou Svazu čs. spisovatelů, byl Drda spolu s V. Řezáčem (ředitel nakladatelství Československý spisovatel) nejvýše postaveným spisovatelským funkcionářem první poloviny 50. let. V. Černý s nelíostným patosem v Pamětech píše, že dvojice Drda-Řezáč zůstane v paměti české literatury navždy spjata a vždy bude symbolizovat léta nejohavnějšího rozkladu našeho kulturního étosu.

Drda, zabydlený na spisovatelském zámku v Dobříši, se v 50. letech snažil o velký budovatelský román (měl se jmenovat Hospodáři), napsal z něho však jen pár kapitol. "Úspěšnější" byl například s dětskou knihou Dětství soudruha Stalina (1953). Částečnou autorskou rehabilitaci znamenala pohádková hra Dalskabáty, hříšná ves, aneb Zapomenutý čert (1959).

Srpnová okupace v roce 1968 přinesla pro Drdu těžké trauma. Zareagoval však na ni nekompromisně: Neublížujte jim, ale nepodejte jim ani hrnek vody! vyzýval v Práci. Není divu, že svůj život dožil v nepřízni normalizátorů.

Zdroj: <http://www.libri.cz/databaze/kalendarium/>

